

AMR

circular 19

AMICS DE L'ART ROMÀNIC

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

gener 1983

EDITORIAL

Hem pensat de continuar, enguany, després de l'èxit assolit, les conferències, sistematitzades en temes monogràfics, organitzades el curs passat amb la finalitat d'aportar un màxim de coneixements, arranjades d'una forma més didàctica per a una millor comprensió de la història medieval de Catalunya. Totes varen estar absolutament relacionades amb la realitat sigui política, social, econòmica o cultural de l'època romànica, o amb els seus antecedents o conseqüents (pre-romànic o gòtic). Aquest programa, creiem, ens va permetre un millor discerniment de la realitat vital del nostre poble, de la qual l'art romànic, la societat romànica n'es una manifestació important, però, a la vegada, no total de l'existència d'una comunitat nascuda fa més de 1000 anys a les terres catalanes.

Enguany ens ha semblat adient dedicar tres conferències a fer conèixer diferents aspectes d'un grup humà, el musulmà, d'una cultura en el sentit més ampli del mot, de llarga vinculació, segles, amb les nostres terres, i en moltes ocasions oblidada o marginada. A partir de l'any 711 i fins a començament del segle XVII, en què foren expulsades les darreres comunitats, l'Islam va influir, quasi mil anys, en la vida catalana, potser d'una manera més directa fins a l'any 1153, any en què va finir el poder polític-militar amb la conquesta del remarcable enclavament de Siurana. El seu valí, senyor de l'Argentera, zona d'una indubtable riquesa minaire, pot explicar la continuïtat després de la reconquesta de Tortosa i de Lleida. Però conjecturem que, més que aquesta faceta, la transcendència de la relació entre Catalunya i l'Islam fou cultural, relació que va facultar la Marca Hispànica per trametre a l'Europa Occidental la cultura clàssica, mitjançant la tasca d'estudi del saber musulmà realitzada a les biblioteques dels monestirs de Ripoll i de Cuixà, posada en relleu per les investigacions portades a bon terme, principalment, per Ll. Nicolau d'Olwer i R. d'Abadal.

Moltes vegades oblidem aquesta presència; els "moros" tenen, popularment, una història en la vida de la nostra gent, fins i tot en llocs on no van viure ni operar. Per això pensem donar a conèixer aquest veïnatge, secular, de comunitats, i la seva aportació a la cultura catalana per mitjà de les escoles monàstiques, que va culminar amb les àmplies nocions d'astronomia i de geografia dels nostres navegants i cartògrafs dels segles XIV i XV. Aquesta convivència, opinem, justifica les conferències, les quals solament seran un tast d'una problemàtica històrica tan àmplia com és la relació islam i cristianisme a la Catalunya medieval, especialment a l'època romànica.